

การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
เพื่อพัฒนาการส่งออก กรณีศึกษา: กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก
ตำบลท่าข้าม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา*

INTEGRATION OF LOCAL COOPERATION AND COMMUNITY
ENTERPRISES FOR EXPORT DEVELOPMENT CASE STUDY: BAN KLONG
CHIK CURRY GROUP, VILLAGE, THA KHAM SUBDISTRICT THAT YAI
DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

วนิดา เหมือนจันทร์

Wanida Mueanjan

พระครูประโชติกิจโกศล

Phakruprachotgitgason

กิตติพงศ์ สุวรรณวงศ์

Kittipong Suwannawong

อาทิตย์ อินทภักดี

Artit Intarapakdee

ประสิทธิ์ รัตนัย

Prasit Raknuay

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalay University, Thailand

E-mail: wanida92973@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก จังหวัดสงขลา 2) ศึกษากลยุทธ์ด้านการจัดการของวิสาหกิจชุมชน และ 3) การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านท่าข้าม สมาชิกกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก จำนวน 20 รูป/คน สัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนนายสินธ์ อินทร์ตัน มีวิสัยทัศน์ที่จริงใจในการพัฒนา ได้จัดทำแผนชุมชนร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐ นำงบประมาณมาใช้

* Received 2 April 2022; Revised 17 April 2022; Accepted 20 April 2022

ในการกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างประโยชน์ต่อชุมชน เมื่อเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชุมชนได้รับผลกระทบ มีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Mix 7Ps) มาพัฒนาสมาชิกกลุ่มเครื่องแกงให้สามารถขับเคลื่อนต่อไปดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ (Products) สร้างจุดเด่นที่ความสะอาด ด้านความเหมาะสมของราคา (Price) ราคาเท่าเดิมแต่เพิ่มทางเลือกให้กับลูกค้าด้วยการทำบรรจุภัณฑ์ให้มีขนาดเล็กลง ด้านสถานที่ (Place) ใช้วิธีการขายทางอินเทอร์เน็ตและส่งทางไปรษณีย์ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ใช้กลุ่มไลน์และเครือข่าย ด้านพนักงานขาย (People) สมาชิกทุกคน ด้านกระบวนการ (Process) สมาชิกกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำอย่างเป็นธรรม ด้านการสร้างคุณภาพภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการ (Physical Evidence) ตัวบรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณ์ที่สวยงาม บริการขายด้วยความจริงใจ ด้านการบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออก นำภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการปลูกสมุนไพร นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ

คำสำคัญ: การบูรณาการความร่วมมือ, วิสาหกิจชุมชน, เครื่องแกงสมุนไพร

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the role of local people in supporting the management of community enterprises of Ban Klong Chik Curry Group, Songkhla Province; 2) study management strategies of community enterprises; and 3) integrate local cooperation and community enterprises for export development. This research is a qualitative research. The tools used were interview forms. The key informant is the community leader, the president of Ban Tha Kham Subdistrict Administrative Organization. Former president and current president of Ban Klong Chik Curry Group Enterprise 20 former and current members, in - depth interview. The results showed that The role of the community leader Mr. Sinthop Intharat has a good vision and sincere in development. has prepared a community plan with government agencies Use the budget to stimulate the economy to benefit the community. When the coronavirus disease 2019 epidemic crisis occurs affected communities The marketing strategy (Marketing Mix 7Ps) has been used to develop the curry group members to be able to drive further as follows. In terms of products (Products) create a distinctive point of freshness. In terms of the appropriateness of the price (Price), the price remains the same, but increases the choice for customers by making the packaging smaller in size.

The place (Place) uses the method of selling via the Internet and sending it by mail. In terms of marketing promotion (Promotion), use the line group and network. Salesperson (People) All members Process (Process) Group members share their duties fairly. In terms of creating the image quality of products and services (Physical Evidence), the packaging has a beautiful appearance. Sincere sales service Integration of local cooperation and community enterprises for export development Bringing local wisdom in the field of growing herbs Take advantage of local resources and integrate the Sufficiency Economy Philosophy.

Keywords: Integration of Cooperation, Community Enterprise, Herbal Curry Paste

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) อันเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) เป็นยุทธศาสตร์ที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประชาชน คือ หนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทยที่นำไปสู่ยุทธศาสตร์ที่กรมการพัฒนาชุมชนโดยสำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ต้องส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดช่องว่างของการกระจายรายได้ ต้องยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจฐานราก และส่งเสริมสนับสนุนการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายมนูญ สอนเกิด, 2559) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่มีหลักการของกฎหมายว่าต้องการส่งเสริมคณะบุคคลหรือชุมชนให้ประกอบกิจการในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน ที่นำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาและผลิตเป็นสินค้าหรือบริการ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดหรือชุมชน ส่งผลให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน และเพื่อให้กิจการดังกล่าวมีความมั่นคงสามารถแข่งขันได้ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบกิจการ เพื่อให้พัฒนานำไปเป็นกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ต่อไป (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2562) วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นกิจการของชุมชนในการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ดังนั้นการทำงานร่วมกันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก ตำบลท่าข้าม อำเภอ

หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กับผู้นำชุมชนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ที่แสดงบทบาทของผู้นำที่ดี มีความเสียสละสูง ให้การส่งเสริมสนับสนุนชุมชนเพราะรู้จักชุมชนของตนเองดี เข้าใจความต้องการและรับรู้ปัญหา จึงเป็นความร่วมมือของท้องถิ่นและประชาชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกในช่วงที่มีโรคอุบัติใหม่นั้น มีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด Marketing Mix 7Ps มาพัฒนาสมาชิกในกลุ่มมีการคิดใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการแก้ปัญหา เพื่อสกัดกั้นและลดผลกระทบของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานในชุมชน (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2563) วิสาหกิจชุมชนจะสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้หากสมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันและผู้นำชุมชนส่งเสริมสนับสนุน ประการแรกด้านผลิตภัณฑ์ (Products) สินค้าต้องเป็นสิ่งที่ต้องการของลูกค้า ตัวผลิตภัณฑ์ต้องสร้างจุดเด่นมีจุดขาย อาทิสะอาดรสชาติดี ลูกค้าได้สินค้าผู้ขายได้ประโยชน์ทางธุรกิจได้รับความพอใจทั้งสองฝ่าย ประการที่สองด้านความเหมาะสมของราคา (Price) ผู้ขายต้องคิดเรื่องต้นทุนในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำสินค้าตั้งราคาไม่ให้สูงเกินไป อาจจะมีเทคนิคนี้ การตั้งราคากระตุ้นความต้องการของผู้ซื้อ อาทิ ตั้งราคาเป็นชุด 3 ชิ้นราคา 100 บาท ชิ้นเดียว 35 บาท กลยุทธ์นี้จะช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าซื้อในปริมาณที่มากขึ้น แถมยังทำให้รู้สึกคุ้มค่ากับสินค้านั้นอีกด้วย ดังนั้นราคาที่เหมาะสมจะสามารถบ่งชี้ถึงคุณค่าของสินค้าได้ ประการที่สามสถานที่สำหรับใช้ในการขายสินค้าและบริการ (Place) เราต้องรู้ว่ากลุ่มลูกค้าของเราอยู่ที่ไหนมีความต้องการอะไร ให้ตรงกลุ่มเป้าหมายเรามากที่สุด การจัดซื้อทำได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันยุคนิวโนมอล (New Normal) ผู้ขายต้องเรียนรู้เรื่องการขายทางอินเทอร์เน็ตอีกช่องทางหนึ่งด้วย ประการที่สี่การส่งเสริมการตลาดในตัวผลิตภัณฑ์ (Promotion) ด้วยการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการขาย ทำให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อสินค้าในขณะการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การขายสินค้าด้วยการไลฟ์สดเป็นที่นิยม ลูกค้าได้เห็นสินค้ามีการสาธิตประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์และผู้นำเสนออาจจะสร้างความน่าเชื่อถือได้เช่นกัน ประการที่ห้าด้านพนักงานขาย (People) พนักงานต้องเก่งมีความสามารถมีใจรักในการทำงาน ฉะนั้นเจ้าของธุรกิจจะต้องลงทุนกับความรู้ความสามารถของบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับธุรกิจจนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้กับ “การบริการ” จนเป็นที่พึงพอใจให้กับลูกค้า ประการที่หกกระบวนการทำงาน (Process) มีหลากหลายรูปแบบทำอย่างไรรูปแบบนั้นต้องตอบสนองความสะดวกสบายของลูกค้า ทุกองค์กรจะต้องมีแผนการทำงานที่ดีเยี่ยม และประการสุดท้ายการสร้างคุณภาพโดยรวมให้กับภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการ (Physical Evidence/Presentation) สิ่งนี้คือส่วนที่ลูกค้าจะสัมผัสได้จากสินค้าและการบริการ เช่น การออกแบบร้าน การบริการที่รวดเร็ว ข้อมูลที่ครบถ้วน บรรยากาศการพูดคุย รายละเอียดของสินค้าและการบริการ Physical Evidence จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของธุรกิจให้บริการเลยก็ว่าได้ (Horthong, G., 2563)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกมีจุดแข็งของผู้นำชุมชน นายสินธพ อินทร์ตัน นายกองค์การบริหารตำบลท่าข้าม ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาชุมชน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เห็นว่าเมื่อมีวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่แล้วจะต้องได้รับการพัฒนาและต่อยอด มีการนำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารราชการ นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ทั้งเรื่องการออมการนำภูมิปัญญามาใช้ร่วมกับการจัดการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกรณีศึกษาวิสาหกิจกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านดอนคา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลชุมชนต้นแบบสัมมาชีพประเภทการเงิน ออมทรัพย์ เมื่อปี พ.ศ. 2560 มีนายวิโรจน์ คงปัญญา เป็นประธานกลุ่ม ทางกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและกลยุทธ์ในการทำงานที่สอดคล้องกับยุคสมัยและความต้องการของสมาชิก มีการร่วมแก้ปัญหา สร้างความอยู่ดีมีสุขให้สมาชิกด้วยวัตถุประสงค์พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้ชุมชนมีกองทุนเป็นของตนเอง สามารถนำกองทุนไปประกอบอาชีพได้ มีจุดแข็งในการบริหารจัดการการเงิน ฝึกคนในชุมชนให้รู้จักการออม รู้จักใช้จ่าย (มูลนิธิสัมมาอาชีพ, 2561) คณะผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปว่าผู้นำกลุ่มมีวิสัยทัศน์ที่ดี มองทะลุปัญหา เห็นความสำคัญของการออมของคนในชุมชนเป็นประเด็นสำคัญในการนำพาชุมชนบ้านดอนคาให้ “ประหยัด อดออม” เป็นการน้อมนำพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการปรับตัวเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ ดังปรากฏข้อความว่า “การใช้จ่ายอย่างประหยัดนั้นจะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัวช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ที่ประหยัดเท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย” (พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, 2560)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกจึงมีความน่าสนใจใคร่ศึกษา ด้วยเห็นศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นที่เอาใจใส่และสนับสนุนชุมชนตลอดมา การนำกลยุทธ์การตลาดมาบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจะทำให้ทราบจุดอ่อนของการดำเนินงาน เพื่อการปรับแก้ไขให้ผลิตภัณฑ์ออกสู่ต่างประเทศได้ และเมื่อท้องถิ่นเข้ามาประสานความร่วมมือกับองค์กรภายในชุมชนแล้ว จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ก้าวไกลและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคจากประเทศเพื่อนบ้านได้หรือไม่อย่างไร วิสาหกิจเครื่องแกงบ้านคลองจิกจึงควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนด้วยเล็งเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตในการส่งออก ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจและให้ความสำคัญต่อการบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออกกรณีศึกษา: กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกตำบลท่าข้าม อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสงขลา เป็น การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาชุมชนบ้านท่าข้ามให้มีศักยภาพในการผลิตสินค้า ตั้งอยู่

บนพื้นฐานของการพออยู่พอกินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตเครื่องแกงเพื่อการส่งออกในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์ด้านการจัดการของวิสาหกิจชุมชน
3. การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออก

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสารถึงรูปแบบแผนงานวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่กระบวนการคิด ความพร้อมของชุมชนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านท่าข้าม จำนวน 1 คน อดีตประธานและประธานคนปัจจุบันของวิสาหกิจกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก จำนวน 2 รูป/คน อดีตสมาชิกกลุ่มจำนวน 2 คน และสมาชิกปัจจุบัน 15 คน จำนวน รวมทั้งหมดจำนวน 20 รูป/คน โดยเลือกผู้ที่อยู่ในชุมชนดั้งเดิมที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างเพียงพอ เป็นผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทั้งอดีตและสมาชิกปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทำหนังสือราชการเพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามและข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ รูปแบบวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางของ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กองการส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำมาข้อมูลทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน รวมทั้งศึกษาจากตำรา วิธีการทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อได้กรอบแนวคิดในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Ended Discussion) เพื่อให้ผู้ตอบและผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พูดคุยและตอบคำถาม พร้อมทั้งการแสดงผลและแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบไปด้วย และผู้วิจัยได้ลงพื้นที่หลายครั้งเพื่อสังเกตสภาพพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชสมุนไพร รวมทั้งพูดคุยสอบถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อันเป็นอุปสรรคของการทำกิจกรรมกลุ่ม พร้อมกับผู้วิจัยจะใช้อุปกรณ์บันทึกความรู้/ ความทรงจำภาคสนาม (field) เช่น สมุดจดบันทึก โทรศัพท์มือถือเพื่อถ่ายภาพ ฯลฯ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และป้องกันการลืมข้อมูลจนอาจทำให้เกิดความผิดพลาดหรือความบกพร่องขึ้นมาได้ ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ที่เน้นรายละเอียดข้อเท็จจริงจากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาใช้อธิบายประเด็นหลักทั้งหมด จึงมีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดจากเอกสาร ตำรา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดขอบข่ายซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 4 นำเครื่องมือที่สร้างผ่านความเห็นชอบต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อการควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้พิจารณาข้อเสนอแล้วว่ามีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ สมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยได้ ตามหมายเลขการรับรอง ว.87/2563

ขั้นตอนที่ 5 นำเครื่องมือมาปรับแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 6 จัดเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากเอกสาร อีกทั้งฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบการศึกษาและนำมาเป็นข้อมูลอ้างอิง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทุกมิติของการวิจัย ข้อมูลจากการสังเกตได้จากการลงพื้นที่ในชุมชน พูดคุยสอบถามและรวมถึงเข้าร่วมงานบุญการประชุมที่จัดขึ้นในชุมชน ก่อนลงพื้นที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับชุมชนเพื่อนัดหมายและขออนุญาตลงพื้นที่โดยใช้เครื่องมือสื่อสาร เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) จำนวน 20 รูปคน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาและการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้ติดต่อและนัดหมายไว้เรียบร้อยแล้ว โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากการสังเกตร่วมด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์และแปลความข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ประกอบกับผลการศึกษาจากเอกสาร (Document) และการสังเกต (Observation) มาประมวลเข้าด้วยกันและนำเสนอรายงานการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนา ซึ่งผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ในเชิงสาระหรือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิก จังหวัดสงขลา พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน นายสินธพ อินทรรัตน์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ที่มีวิสัยทัศน์ดี มองปัญหาในชุมชนได้ทะลุปรุโปร่ง ได้จัดทำแผนชุมชนร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐที่ให้การส่งเสริมและ

สนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง บ้านท่าข้ามเกิดวิกฤต 2 ช่วง ช่วงที่ 1 เกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง เมื่อปี พ.ศ. 2540 ผู้นำชุมชนนางบประมาณจากภาครัฐคือ โครงการมิยาซาวาแพลนที่ทางรัฐบาลจัดสรรภูมิมาเพื่อใช้ในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ประชาชนหมู่ที่ 2 บ้านท่าข้ามจึงมีการประชุมกันครั้งแรก มีแม่บ้านมาสมัครได้ร้อยละคนตั้งกลุ่มเครื่องแกงสมุนไพร โดยพระประสม (นายประสม ไชยกุล) บริจาคที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคาร วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิกจึงได้เริ่มต้นจากโครงการนี้ มีวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มอย่างชัดเจนและชี้ให้เห็นประโยชน์ของการตั้งกลุ่ม ช่วงที่ 2 เกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิกต้องชะลอการผลิตส่งผลต่อเศรษฐกิจครัวเรือน แต่ผู้นำชุมชนได้เข้ามาดูแลปรับกลยุทธ์การบริหารจัดการโดยใช้ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 7Ps) รวมทั้งส่งเสริมการออมและนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (นายสินธพ อินทรรัตน์, 2563) สร้างอาชีพสร้างรายได้ให้ชุมชนครอบคลุมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในส่วนบทบาทของนางกิมเตียน ไชยกุล ประธานกลุ่มเครื่องแกงคนปัจจุบัน กล่าวว่า การผลิตเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิกดำเนินงานอย่างราบรื่น มีหน่วยงานจากจังหวัด อำเภอและชุมชนใกล้เคียงมาศึกษาดูงาน ด้วยทางกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมชุมชนคลองจิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการนำสิ่งที่มีอยู่ในตำบลนำมาใช้แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและเครื่องแกงยังเป็นสิ่งจำเป็นในทุกครัวเรือน เป็นการลดการซื้อปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด (นางกิมเตียน ไชยกุล, 2563)

2. เพื่อศึกษากลยุทธ์ด้านการจัดการของวิสาหกิจชุมชน พบว่า เมื่อเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชุมชนได้รับผลกระทบ นายกองค์การบริหารตำบลท่าข้ามจึงมีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Mix 7Ps) มาพัฒนาสมาชิกกลุ่มเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิกให้สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ มีทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Products) สมุนไพรที่เป็นส่วนประกอบของเครื่องแกง อาทิ ข่า ขมิ้น ตะไคร้ มะกรูด มีความสดสะอาด พื้นที่ปลูกไม่มีการใช้สารเคมี ขั้นตอนผลิตสะอาด รสชาติของเครื่องแกงจึงมีความอร่อยเป็นจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ 2) ด้านความเหมาะสมของราคา (Price) ไม่มีการปรับราคาสินค้ายังมีราคาเท่าเดิม แต่ทางกลุ่มเพิ่มทางเลือกให้กับลูกค้าด้วยการทำบรรจุภัณฑ์ให้มีขนาดเล็กลงเพื่อตอบสนองครอบครัวที่มีขนาดเล็ก (2 - 3 คน) ให้สามารถซื้อเครื่องแกงและรับประทานหมดในครั้งเดียว 3) ด้านสถานที่สำหรับใช้ในการขายสินค้าและบริการ (Place) ทางกลุ่มเครื่องแกงใช้วิธีการขายทางอินเทอร์เน็ตและส่งสินค้าทางไปรษณีย์ บริการส่งสินค้าของเอกชนเพียงอย่างเดียว ร่วมด้วยการรักษาเครือข่ายเดิมที่มีอยู่ส่งซื้อสินค้า เพราะเครื่องแกงเป็นวิถีของคนใต้ทุกบ้านต้องมีอาหารที่มีส่วนผสมของเครื่องแกง อาทิ แกงส้ม แกงไตปลา แกงเขียวหวาน 4) ด้านการส่งเสริมการตลาดในตัวผลิตภัณฑ์ (Promotion) มีการให้ลูกหลานใช้กลุ่มไลน์แนะนำสินค้าบ้าง และจุดแข็งของชุมชนบ้านท่าข้ามคือความรัก ความสามัคคี เมื่อมีงานศพ งานบุญ งานแต่งงาน ทุกงานจะใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องแกงสมุนไพร

คลองจิก เป็นการสนับสนุนชุมชนและเพิ่มรายได้ให้ชุมชนเงินทองไม่รั่วไหล 5) ด้านพนักงานขาย (People) สมาชิกในกลุ่มทุกคนคือพนักงานขาย ผลิตเองและถ่ายทอดคุณภาพของเครื่องแกงเอง ลูกค้าเกิดความพอใจอยากซื้อเพราะสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ประกอบกับผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ กลุ่มเครื่องแกงจึงสามารถดำเนินกิจกรรมอยู่ได้ 6) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) สมาชิกกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน มีการหมุนเวียนหน้าที่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม รายได้แบ่งตามหุ้นซื้อ ความร่วมมือของคนในกลุ่มเป็นจุดแข็งอีกข้อหนึ่งที่คณะผู้วิจัยสัมผัสได้ จากการลงพื้นที่พูดคุย สังเกต สอบถามและสัมภาษณ์ 7) ด้านการสร้างคุณภาพโดยรวมให้กับภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการ (Physical Evidence/Presentation) ตัวบรรจุภัณฑ์ได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนมืออาชีพ จึงออกแบบให้มีรูปลักษณ์ที่สวยงามสะดุดตา บริการขายด้วยความใสซื่อตรงไปตรงมาของความเป็นชาวบ้าน จึงเป็นเสน่ห์ชวนซื้ออย่างหนึ่งเช่นกัน จะเห็นได้ว่าตลาดการผลิตเครื่องแกงยังมีทิศทางที่ดีหากได้รับการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ ในอนาคตการขายในประเทศและส่งออกเครื่องแกงไปยังประเทศเพื่อนบ้านยังมีความหวัง หากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 บรรเทาเบาบางลงมีนักท่องเที่ยวเข้ามาได้และกิจกรรมการส่งออกดำเนินปกติเมื่อเปิดประเทศ

3. การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออกพบว่า กลุ่มเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิกได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการปลูกสมุนไพรเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่ามากขึ้น ไม่มีการใช้สารเคมีในดินปลูกตะไคร้ พริก ขมิ้น แต่หันมาใช้มูลไก่มูลวัวที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ ลดการซื้อปัจจัยเสริมจากภายนอกเป็นการออมอีกทางหนึ่ง อีกทั้งเน้นการผลิตที่สะอาดทำให้เครื่องแกงมีรสชาติดี ประการต่อมาคือนำทรัพยากรที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ที่ดินรอบบ้านที่คนสมัยก่อนจะปลูกพืชที่กินได้ทุกชนิดและหรือพื้นที่ว่างเปล่าริมถนนที่รกร้างว่างเปล่ามาพัฒนาปลูกพืชสมุนไพร เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากความเป็นไทยเป็นตัวอย่างให้ลูกหลานเห็นความสำคัญและสืบทอด เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ทั้งความพอประมาณดำเนินกิจกรรมตามกำลังทุนที่มี ความมีเหตุผลหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีนำสิ่งที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีฝึกการออมเป็นนิสัยใช้บัญชีครัวเรือนเป็น และมีความรู้คู่คุณธรรมด้วยการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเสมอและผลิตภัณฑ์เครื่องแกงต้องมีคุณภาพเสมอดันเสมอปลาย การส่งออกเครื่องแกงสมุนไพรมีความเป็นไปได้ กระแสอาหารไทยได้รับความนิยมไปแล้วทั่วโลก ด้วยรสชาติที่มีความเป็นไทย ชุมชนมีนวัตกรรมเครื่องแกงซึ่งเป็นวัสดุในท้องถิ่นนำมาพัฒนาให้มีสร้างมูลค่าและสร้างคุณค่า เป็นการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายกลุ่มจึงบรรลุเป้าหมาย นั่นคือคนในชุมชนมีความสุข วิสาหกิจเครื่องแกงบ้านคลองจิกจึงควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุน ด้วยเล็งเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตที่เครื่องแกงของไทยสามารถก้าวไกลเป็นที่ต้องการของตลาดในต่างประเทศ

อภิปรายผล

จากการศึกษา “การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออก กรณีศึกษา: กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก ตำบลท่าข้าม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา” สามารถนำประเด็นต่าง ๆ มาอภิปรายผลได้ดังนี้ บทบาทของท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก จังหวัดสงขลา ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นมีความสำคัญต้องมีวิสัยทัศน์ที่มีความเสียสละสูง นายสินธพ อินทร์ตัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม สามารถนำแผนชุมชนมาบูรณาการการทำงานของผู้ในกลุ่มและสมาชิกกลุ่มเครื่องแกงคลองจิกได้สำเร็จ สร้างการมีส่วนร่วมและเพิ่มความเข้มแข็งต่อชุมชน จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มินระดา โคตรศรีวงศ์ และคณะ พบว่า กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิมมีการดำเนินงานที่เป็นระบบมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจน ผู้นำกลุ่มมีความรับผิดชอบ เสียสละ สมาชิกกลุ่มมีทักษะและความชำนาญในการผลิต (มินระดา โคตรศรีวงศ์ และคณะ, 2558)

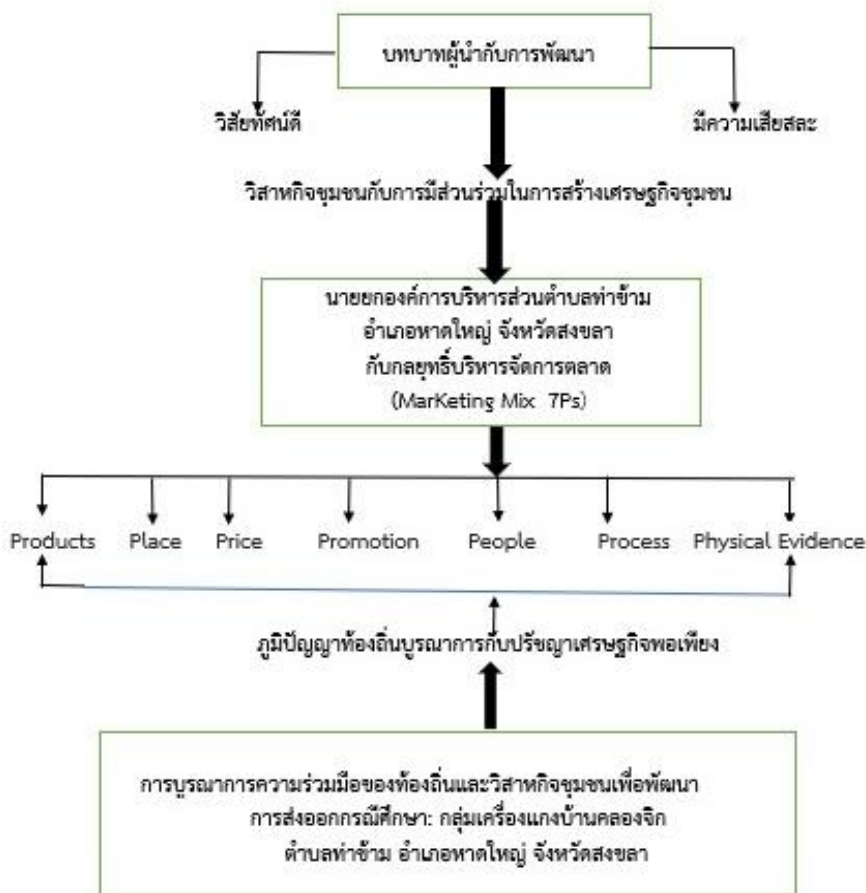
ผู้นำได้นำกลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Mix 7Ps) ทั้ง 7 ด้าน มาพัฒนาสมาชิกกลุ่ม ให้สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังมีอยู่ผลิตภัณฑ์ (Products) ต้องสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ทั้งบรรจุภัณฑ์สวยงาม วัตถุดิบปลอดสารพิษ ราคา (Price) ต้องเหมาะสมลูกค้าสามารถซื้อได้ทุกกลุ่ม สถานที่ขายสินค้า (Place) ปรับเปลี่ยนให้ทันสถานการณ์ปัจจุบัน การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ พนักงานขาย (People) สมาชิกในกลุ่มทุกคนคือพนักงานขาย กระบวนการทำงาน (Process) สมาชิกกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำและมีการหมุนเวียนหน้าที่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม การสร้างคุณภาพของสินค้าและบริการ (Physical Evidence/Presentation) ตัวบรรจุภัณฑ์ออกแบบให้มีรูปลักษณ์สะดุดตา จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลสิริ กุญชรนท และคณะ พบว่าการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีความรับผิดชอบและมีความเสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน สมาชิกในกลุ่มมีทักษะและความชำนาญในการทำงานเป็นอย่างดี อีกทั้งสมาชิกในกลุ่มมีอุดมการณ์และทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนาการแปรรูปกล้วยตำบลด่านเกิดความเข้มแข็งจนสามารถพึ่งตนเองได้ (วิมลสิริ กุญชรนท และคณะ, 2563)

การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงคลองจิกเพื่อพัฒนาการส่งออก ผู้นำชุมชนและสมาชิกกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการปลูกสมุนไพร เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่ามากขึ้น ไม่มีการใช้สารเคมีในดินปลูก นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เน้นการออมการมีบัญชีครัวเรือน ปรับตัวได้กับความเปลี่ยนแปลงและรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้คงที่ จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา อินทนิม ซึ่งค้นพบว่าการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อ

เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จะประกอบด้วยการมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง กระบวนการเรียนรู้ ผู้นำ และเครือข่ายความร่วมมือ (จันทนา อินทนิม, 2561) การบูรณาการความร่วมมือของผู้นำกับวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวจึงควรได้รับการพัฒนา เพื่อสร้างเสริมศักยภาพสินค้าไทยสู่มิติใหม่ในการส่งออก

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 โครงสร้างแนวคิด List Model การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออกกรณีศึกษา: กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การนำผลการศึกษาแนวคิดวิเคราะห์ด้วย List model คณะผู้วิจัยได้ออกแบบ Model โดยมีวัตถุประสงค์ตอบโจทย์ความยั่งยืนและเพื่อนำมาสรุปภาพรวมในการวิจัย สามารถตอบโจทย์สังคมซึ่งปรากฏการณ์ปัญหาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ขาดวิสัยทัศน์ที่ดีในการบริหาร

จัดการพัฒนาชุมชน จึงนับว่าเป็นเรื่องยากที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดแก่ชุมชนได้ แต่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก มีผู้นำชุมชนนายสินธพ อินทร์ตัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีวิสัยทัศน์ดี มีความเสียสละ ตั้งใจทำงาน จริงใจในการพัฒนามองปัญหาในชุมชนได้ทะลุปรุโปร่ง และคนในชุมชนท่าข้ามได้มีส่วนร่วมในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้น เมื่อเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้นำชุมชนได้นำกลยุทธ์การบริหารจัดการโดยใช้ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 7Ps) ทั้ง 7 ด้านมาพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องแกง รวมทั้งส่งเสริมการออมและนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการปลูกสมุนไพรมาบูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนจึงมีงานทำอย่างต่อเนื่อง เกิดเครือข่ายสร้างรายได้ เป็นวิสาหกิจที่พึ่งตนเองได้ เป็นการสร้างกิจกรรมให้เกิดในชุมชนโดยอาศัยศักยภาพของท้องถิ่น ดังนั้นบทบาทของผู้นำชุมชนจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก ให้ผลิตภัณฑ์ก้าวไกลเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศได้ในอนาคต

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กระบวนการวิจัย เรื่อง การบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออกกรณีศึกษา: กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ต้องมีวิสัยทัศน์ดี จริงใจในการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ต่อชุมชน ผู้นำชุมชนมีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Mix 7Ps) มาพัฒนาสมาชิกกลุ่มเครื่องแกงสมุนไพรบ้านคลองจิก ให้สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ ด้านผลิตภัณฑ์ (Products) สร้างจุดเด่นที่ความสดสะอาดปลอดสารพิษของวัตถุดิบ ออ้อยในรสชาติไทย ราคา (Price) มีความเหมาะสม สถานที่จัดจำหน่าย (Place) ต้องปรับตามสถานการณ์ปัจจุบันใช้วิธีการขายทางโซเชียล การส่งเสริมการตลาดในตัวผลิตภัณฑ์ (Promotion) ใช้กลุ่มไลน์แนะนำสินค้าและอาศัยความรักเครือข่ายกลุ่มเดิมอุดหนุนสินค้าคนในชุมชน พนักงานขาย (People) สมาชิกในกลุ่มทำงานร่วมกัน กระบวนการทำงาน (Process) แบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน มีการหมุนเวียนหน้าที่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม การสร้างคุณภาพโดยรวมให้กับภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการ (Physical Evidence/Presentation) ตัวบรรจุภัณฑ์ออกแบบให้มีรูปลักษณ์ที่สวยงามสะดุดตา บริการขายด้วยความจริงใจ มีการบูรณาการความร่วมมือของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาการส่งออก ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการปลูกสมุนไพร นำทรัพยากรที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ บูรณาการด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งความพอประมาณ ทำตามกำลังทุนที่มีความมีเหตุผลไม่ใช้สารเคมี การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีฝึกการออมเป็นนิสัย และมีความรู้คู่คุณธรรมด้วยการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเสมอและผลิตสินค้าต้องมีคุณภาพ ดังนั้น

บทบาทของผู้นำกับความร่วมมือของคนในชุมชนจะเป็นตัวหนุนเสริม กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิก ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาประสบความสำเร็จได้ ข้อเสนอแนะในการวิจัย 1) ข้อเสนอแนะต่อชุมชน ชุมชนควรปลูกสมุนไพรซึ่งเป็นวัตถุดิบอันเป็นองค์ประกอบของเครื่องแกงมากขึ้น ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องสมุนไพรให้คนรุ่นใหม่ได้เห็นความสำคัญของเครื่องแกงไทย 2) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านท่าข้ามควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกต่อหน่วยงานอื่น ผูกอบรมวิสาหกิจกลุ่มเครื่องแกงบ้านคลองจิกให้มีความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์ การผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์กลุ่ม 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภาครัฐให้การสนับสนุนกลุ่มเครื่องแกงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในชุมชน ภาคเอกชนร่วมส่งเสริมด้านการเผยแพร่สินค้าโดยเชื่อมโยงกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา 4) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ศึกษาช่องทางการประชาสัมพันธ์ด้วยการอาศัยสื่อภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ ศึกษาความสนใจของเยาวชนในท้องถิ่นให้มีการอนุรักษ์และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญวิชาความรู้เครื่องแกงสมุนไพรเพื่อจะได้ถ่ายทอดไปยังลูกหลานในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2562). คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2564 จาก https://www.moac.go.th/law_agri-preview-39199179
- จันทนา อินทนิม. (2561). การจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดจังหวัดสมุทรปราการ. เรียกใช้เมื่อ 5 กรกฎาคม 2563 จาก <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/1494>
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2563). รายงานของยูเอ็น ชี้ผลกระทบจากวิกฤตโควิด - 19 ส่งผลต่อเป้าหมาย. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.unicef.org/thailand/thpress-releases/>
- นางกัมมิตัย ไชยกุล. (12 กันยายน 2563). การบริหารงานวิสาหกิจการผลิตเครื่องแกงสมุนไพร. (นางสาววนิดา เหมือนจันทร์, ผู้สัมภาษณ์)
- นายมนูญ สอนเกิด. (2559). เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2564 จาก <https://sufficienteconomyweb.wordpress.com>
- นายสินธพ อินทรรัตน์. (30 กันยายน 2563). การสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรวิสาหกิจชุมชนท่าข้าม. (นางสาววนิดา เหมือนจันทร์, ผู้สัมภาษณ์)

- พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร. (2560). 10 คำสอนของพ่อหลวง ร.9 ต้นแบบแรงบันดาลใจคนไทยทั้งประเทศ. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2564 จาก <https://www.sanook.com/campus>
- มินระดา โคตรศรีวงศ์ และคณะ. (2558). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ตำบลมะบ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2564 จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/84744/67491>
- มูลนิธิสมาอาชีพ. (2561). ตามไปดู 3 วิสาหกิจชุมชนรางวัลต้นแบบปี 60 กับบทบาทในการขยายผลงานสู่ชุมชน. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.right-livelihoods.org>
- วิมลสิริ ภูขุนทด และคณะ. (2563). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนาการแปรรูปกล้วยตำบลระหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2563 จาก <https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/1585289173.pdf>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. เรียกใช้เมื่อ 20 มิถุนายน 2563 จาก <http://nscr.nesdc.go.th> >ยุทธศาสตร์ชาติ
- Horthong, G. (2563). ปูรากฐานธุรกิจด้วย 7Ps พื้นฐานการตลาดที่ทุกธุรกิจ 'บริการ' ต้องรู้! เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2564 จาก <https://adaddictth.com/knowledge/7Ps-Market>